

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z wniosku E. H.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o wysokość świadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 stycznia 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 20 lipca 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 lipca 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...], III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację E. H. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 28 grudnia 2016 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. z dnia 22 marca 2016 r. w przedmiocie przyznania emerytury po osiągnięciu wieku emerytalnego, jednak bez podjęcia wypłaty tego świadczenia jako mniej korzystnego od pobieranej od dnia 31 grudnia 2009 r. emerytury wcześniejszej. Kwota emerytury wyliczonej wynosiła 2.553,54 zł, a pobieranej 2.926,49 zł. Emerytura przysługująca po osiągnięciu wieku emerytalnego od dnia 1 lutego 2016 r. została – na podstawie art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270) – pomniejszona o sumę

kwot pobranych emerytur wcześniejszych w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W skardze kasacyjnej ubezpieczony domagał się uchylenia wyroku Sądu drugiej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, a wnosząc o przyjęcie skargi do rozpoznania, powołał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego co do ubezpieczonych, którzy przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyli prawo do emerytury wcześniejszej, lecz w tym czasie nie nabyli jeszcze prawa do emerytury w wieku powszechnym. W ocenie skarżącego, zastosowanie art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach wobec tych osób narusza art. 2 Konstytucji w znaczeniu, jakie tej zasadzie nadało dotychczasowe orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Wskazał, że decyzja o skorzystaniu przez te osoby z wcześniejszej emerytury nie była poprzedzona świadomością możliwości uzyskania emerytury w powszechnym wieku emerytalnym w kwocie pomniejszonej o pobrane świadczenia. Powołał się na pogląd o szczególnym respektowaniu zasady zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa (por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 1996 r., K 5/96; z dnia 25 listopada 1997 r., K 26/97; z dnia 3 czerwca 2008 r., K 42/07) oraz przekonanie, że prawo powinno być tak stanowione i stosowane, by nie stawało się swoistą pułapką dla adresata normy i by mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na prawne skutki, których nie mógł przewidzieć przy podejmowaniu decyzji, oraz że jego działania realizowane zgodnie z obowiązującym prawem będą także w przyszłości uznawane przez porządek prawny (por. orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 1996 r., K 25/95; z dnia 10 kwietnia 2001 r., U 7/00; z dnia 5 listopada 2002 r., P 7/01; z dnia 7 czerwca 2004 r., P 4/03; z dnia 15 lutego 2005 r., K 48/04 oraz z dnia 29 listopada 2006 r., SK 51/06).

Przedstawił także problem dotyczący naruszenia zasady równego traktowania i niedyskryminacji osób wykonujących pracę w szczególnych warunkach w stosunku do górników i nauczycieli, wskazując na faworyzowanie górników w tym zakresie.

Przyczyną kasacyjną uczynił również potrzebę wykładni art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach, wskazując na rozbieżności w orzecznictwie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 maja 2017 r., III AUa 1034/16 i z dnia 7 czerwca

2017 r., III AUa 984/16 oraz Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 15 stycznia 2015 r., III AUa 445/14 i Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 grudnia 2015 r., III AUa 2048/14, a także Sądu drugiej instancji w zaskarżonym wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zmiany w systemie emerytalnym wprowadzone ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 r., poz. 637) były przedmiotem rozważań Trybunału Konstytucyjnego na tle pytania prawnego Sądu Okręgowego w Szczecinie, poprzedzających wydanie postanowienia z dnia 3 listopada 2015 r., P 11/14. Pytanie dotyczyło tego, czy art. 1 pkt 6 lit. b w związku z art. 22 ustawy zmieniającej, wprowadzający art. 25 ust. 1b do ustawy o emeryturach i rentach, jest zgodny z art. 2 i art. 32 Konstytucji RP w zakresie, w jakim ma zastosowanie do osób, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. korzystały z prawa do tzw. wcześniejszej emerytury i przed tym dniem nabyły prawo do emerytury w wieku powszechnym, ale nie złożyły wniosku o to świadczenie. Wątpliwość zrodziła się ze względu na nieuregulowanie temporalnego zakresu zastosowania art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach i odmiennosć sytuacji prawnej w chwili ukończenia wieku określonego w ustawie i w chwili nabycia prawa do świadczeń emerytalnych wynikającej z art. 100 ust. 1 i art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach.

Rozstrzygnięcie nastąpiło w uchwale Sądu Najwyższego z 19 października 2017 r., III UZP 6/17 (OSNP 2018 nr 3, poz. 34), w której przyjęto, że rozpoznanie wniosku o ustalenie prawa do emerytury wymaga - o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej - potwierdzenia tego prawa oraz jego wysokości według stanu prawnego obowiązującego w dniu złożenia wniosku. Oznacza to, że wniosek rozpatrywany jest na podstawie obowiązujących w chwili jego złożenia przepisów dotyczących sposobu wyliczenia emerytury (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2016 r., II UK 78/15, OSNP 2017 nr 11, poz. 151; z dnia 12 września 2017 r., II UK 381/16, niepubl.; z dnia 7 marca 2018 r., I UK 572/16, niepubl., i z dnia 13 czerwca 2018 r., III UK 90/17, niepubl.).

W tych okolicznościach zastosowanie art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach do tych emerytów, którzy osiągnęli powszechny wiek emerytalny i wniosek o emeryturę z tego tytułu złożyli w nowym stanie prawnym, po wejściu w życie niekorzystnego sposobu wyliczania emerytury, nie budzi wątpliwości konstytucyjnych i jest uzasadnione obowiązującą w prawie ubezpieczeń społecznych zasadą realizacji prawa do emerytury według przepisów obowiązujących w dniu złożenia wniosku.

W świetle tego usuwa się przyczyna rozbieżności w orzecznictwie, a także upada argumentacja o istnieniu zagadnienia prawnego o treści sformułowanej w skardze kasacyjnej. W niniejszej sprawie, w której ubezpieczony spełnił warunki do emerytury z tytułu wieku i wniosek o emeryturę złożył w czasie obowiązywania art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach, przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury oraz jej wysokości, należało stosować określoną wyraźnie w tym przepisie zasadę usprawiedliwionego pomniejszenia podstawy wymiaru ustalonej emerytury o sumy wcześniej pobranej emerytury w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Uwzględniając to, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).